

ALUMNAT AMB TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT (TDAH)

VICENT MORELL MENGUAL

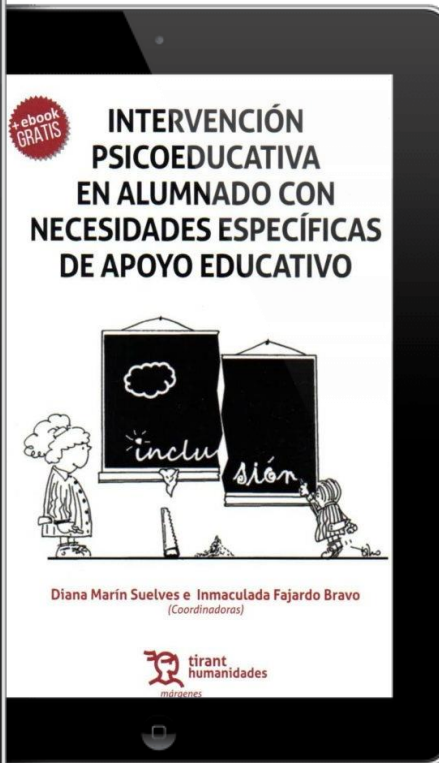
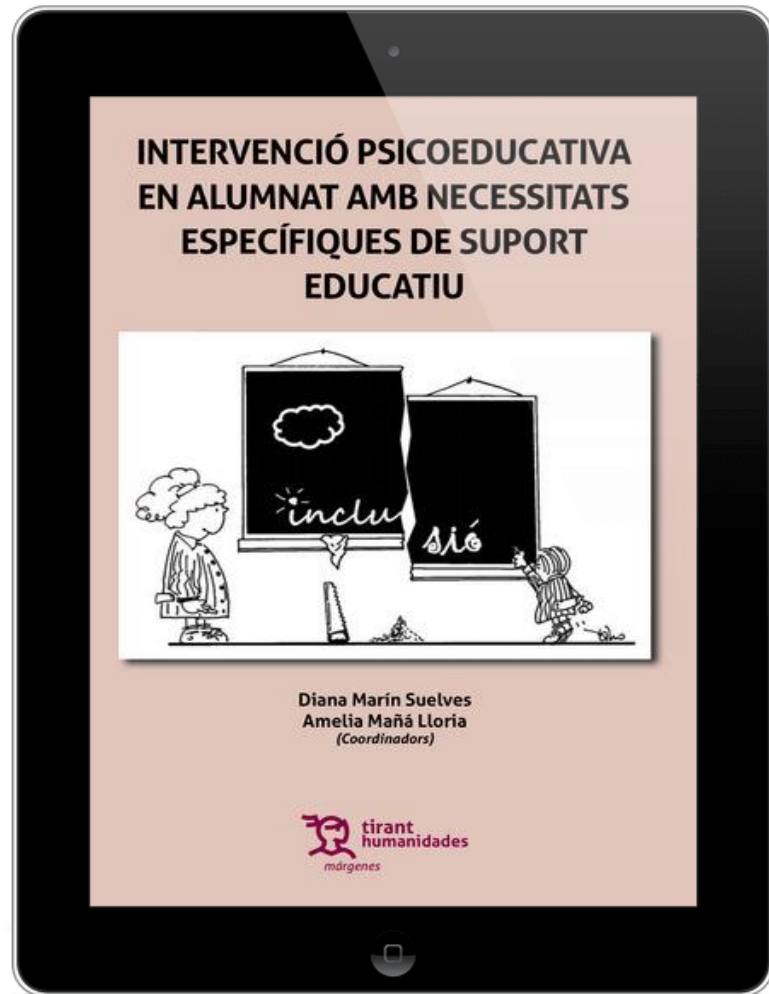
CURS: 2021/2022

ÍNDEX

00	Objectius i activitats pràctiques
01	Conceptualització
02	Característiques diagnòstiques
03	Etiologia i teories explicatives
04	Tècniques i instruments d'avaluació
05	Intervenció i resposta educativa
06	Per recordar

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

ALUMNAT AMB TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT (TDAH)

1

CAPÍTOL: 4. Alumnat amb trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat

2

AUTORS: I. Fernández, R. Tarraga i P. Sanz-Cervera

3

PÀGINES: 115-131

OBJECTIUS D'APRENTATGE

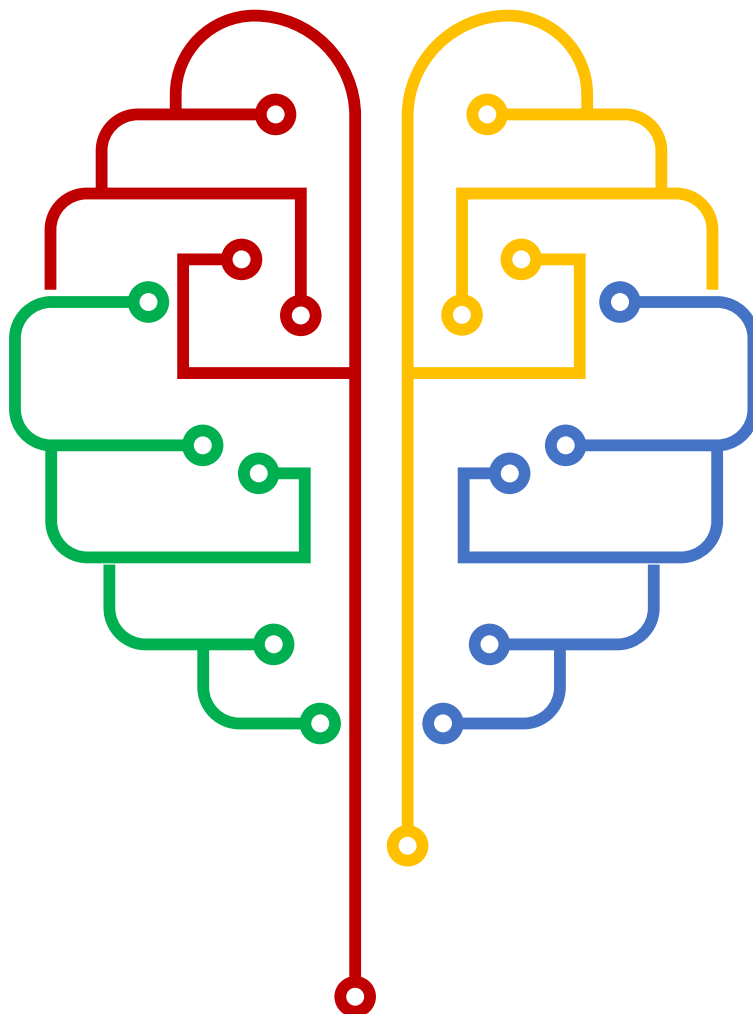
ALUMNAT AMB TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT (TDAH)

1. CONCEPTUALITZACIÓ

Conèixer la simptomatologia i els subtipus de TDAH existents

3. AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA

Familiaritzar-se amb el procés d'avaluació i conèixer els instruments que empra un/a mestre/a

2. ETIOLOGIA

Conèixer l'etiologia i les principals teories explicatives

4. INTERVENCIÓ ESCOLAR

Conèixer les principals pautes d'intervenció i ser capaç d'implementar-les a l'aula

CONCEPTUALITZACIÓ

1.1. DEFINICIÓ

1.2. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

1.1. DEFINICIÓ

CONCEPTUALITZACIÓ

“Hi ha un trastorn per **dèficit d'atenció i hiperactivitat** quan existeix un patró persistent (almenys 6 mesos) de falta d'atenció i/o hiperactivitat-impulsivitat que té un **impacte negatiu** directe en el funcionament **acadèmic**, laboral o **social**. En el seu diagnòstic cal avaluar si els símptomes estan fora dels límits de la variació normal esperada per a l'**edat** i el nivell de **funcionament intel·lectual**”.

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT (2011)

1.1. DEFINICIÓ

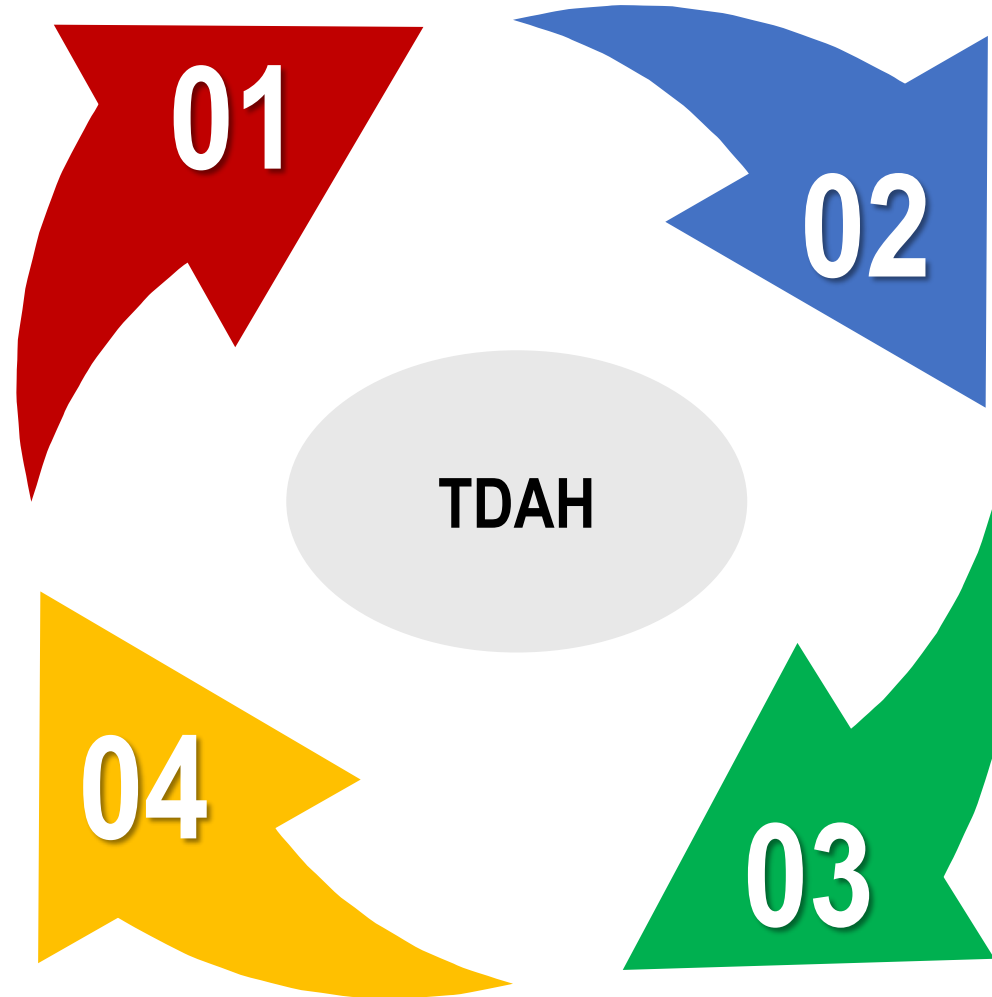
CONCEPTUALITZACIÓ

CLASSIFICACIÓ

Trastorn del neurodesenvolupament

IMPULSIVITAT

Dificultat per inhibir l'emissió de respostes poc planificades

INATENCIÓ

Dificultat per mantenir l'atenció

HIPERACTIVITAT

Activitat motora i/o loquacitat excessiva

1.1. DEFINICIÓ

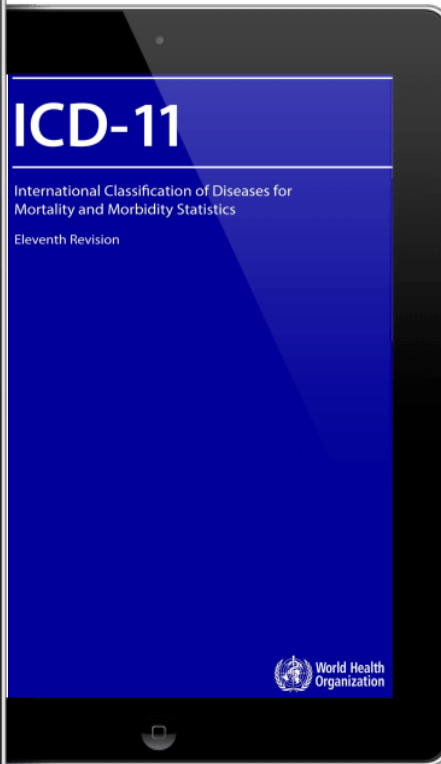
MANUAL DIAGNÒSTIC I ESTADÍSTIC DELS TRASTORNS MENTALS (DSM-5)

- 1 Llistat de trastorns mentals i del neurodesenvolupament
- 2 Associació Americana de Psiquiatria (APA, 2013)
- 3 Criteris diagnòstics

1.1. DEFINICIÓ

CLASSIFICACIÓ INTERNACIONAL DE MALALTIES (CIM 10 I CIM-11)

1

Llistat de trastorns mentals i del comportament

2

Organització Mundial de la Salut (OMS, 2018)

3

Críteris diagnòstics

1.2. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

EVOLUCIÓ TERMINOLÒGICA I CONCEPTUAL (FERNÁNDEZ, TARRAGA I SANZ-CERVERA, 2019)

2

CARACTERÍSTIQUES DIAGNÒSTIQUES

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

2.2. SUBTIPUS I CARACTERÍSTIQUES

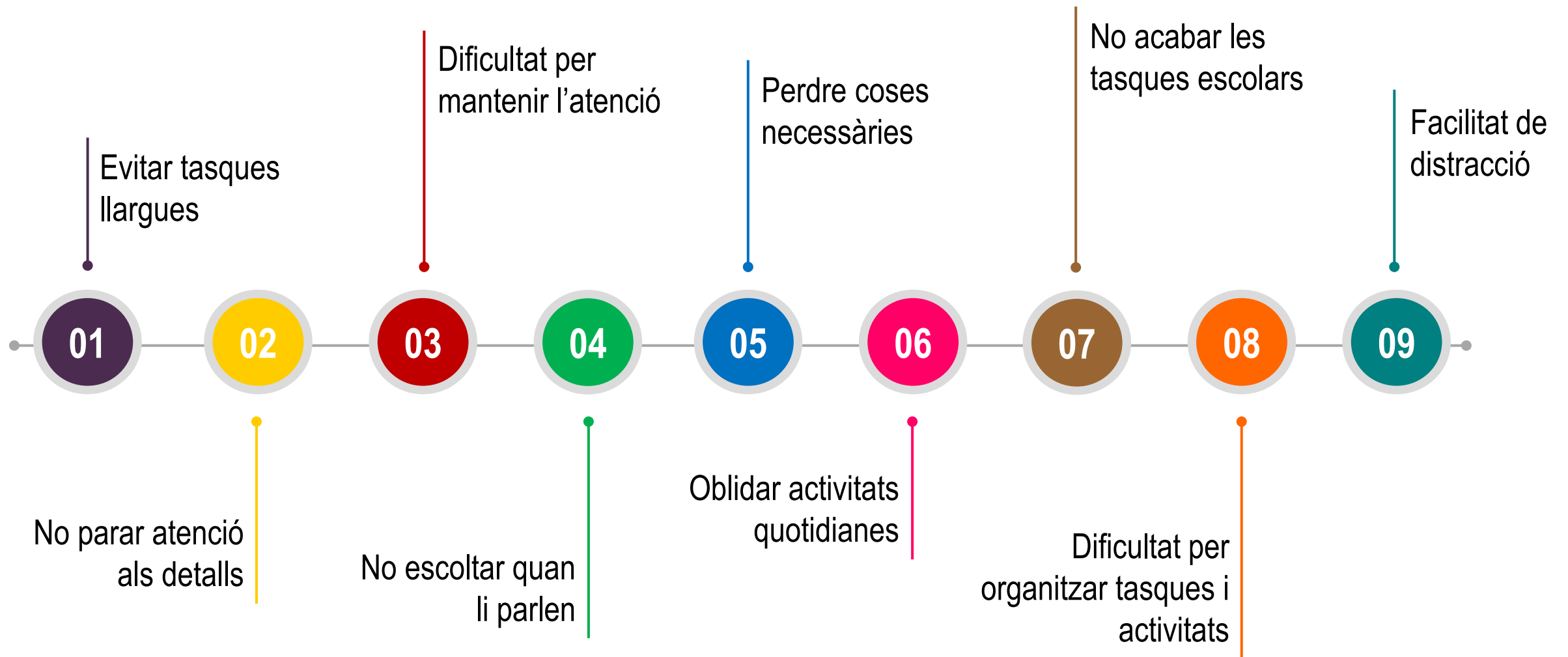
2.3. COMORBIDITAT

2.4. PREVALENÇA

2.5. EVOLUCIÓ DE LES PERSONES AMB TDAH

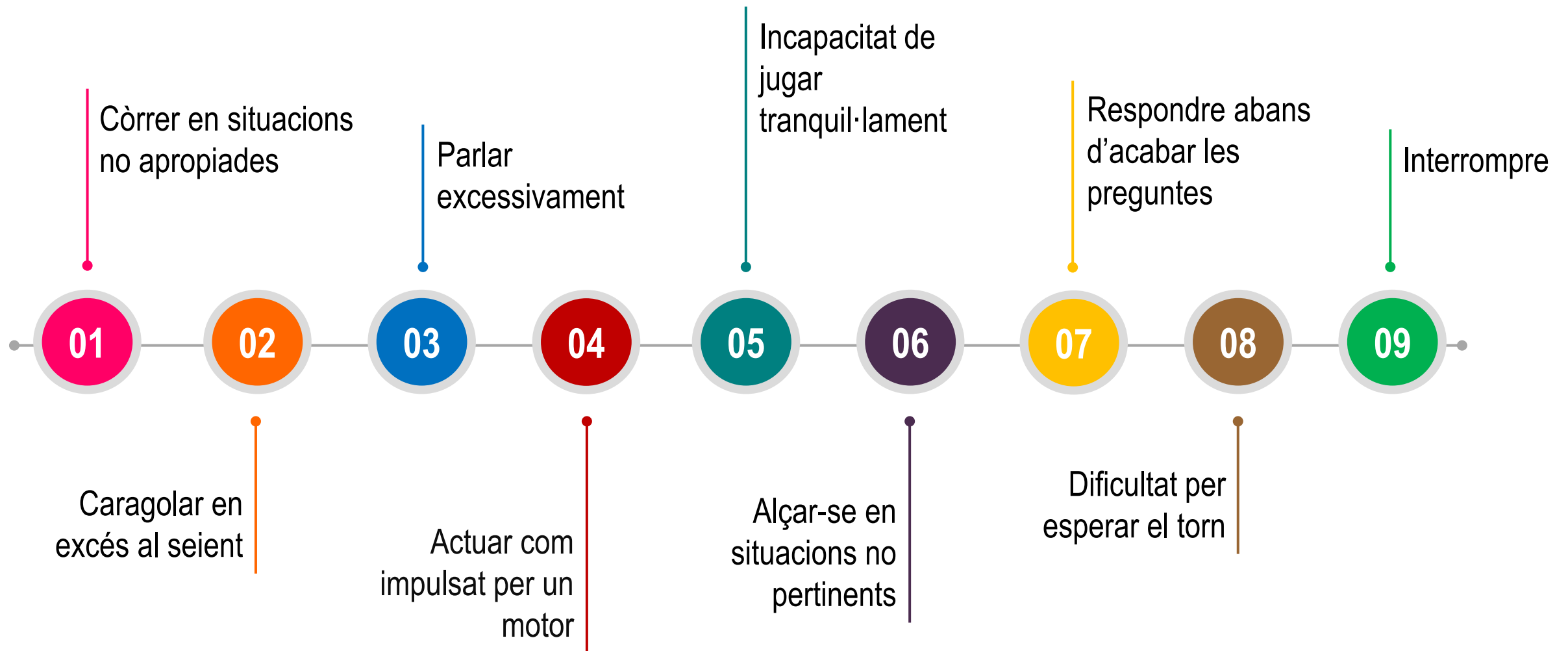
2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

SÍMPTOMES D'INATENCIÓ (APA, 2013)

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

SÍMPTOMES D'HIPERACTIVITAT I D'IMPULSIVITAT (APA, 2013)

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

CRITERIS DIAGNÒSTICS EN EL DSM-5 (APA, 2013)

CRITERI D'ESTABILITAT

Síntomes presents en dos o més contextos.

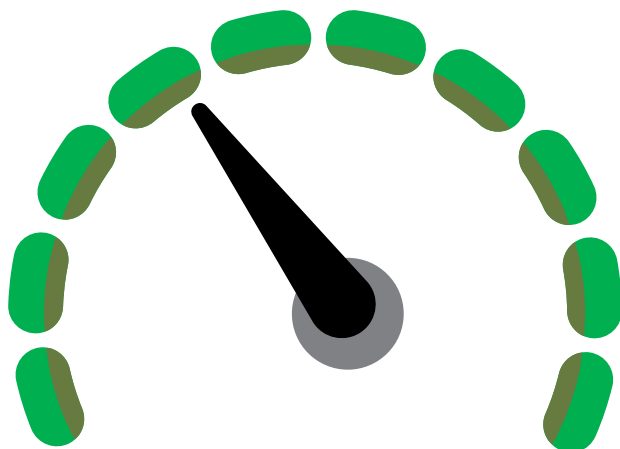
CRITERI D'INICI

Síntomes presents abans dels 12 anys.

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

NIVELLS DE GRAVETAT (APA, 2013)

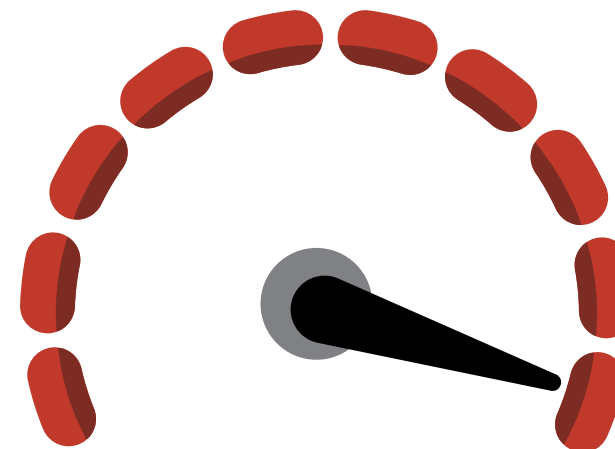
LLEU

Presència dels símptomes estrictament necessaris.
Deterioració social o laboral mínima.

MODERAT

Presència d'algun símptoma més dels estrictament necessaris.
Deterioració social o laboral entre lleu i greu.

GREU

Presència de més símptomes dels estrictament necessaris.
Deterioració social o laboral notable.

2.2. SUBTIPUS I CARACTERÍSTIQUES

ETIQUETES DIAGNÒSTIQUES DEL DSM-5 (APA, 2013)

TDAH

Trastorn del neurodesenvolupament que comença en el període de desenvolupament i inclou un patró persistent d'**inatenció** i/o **hiperactivitat-impulsivitat**

AMB FALTA D'ATENCIÓ

Hi ha sis o més símptomes d'inatenció.

AMB HIPERACTIVITAT I IMPULSIVITAT

Hi ha sis o més símptomes d'hiperactivitat i impulsivitat.

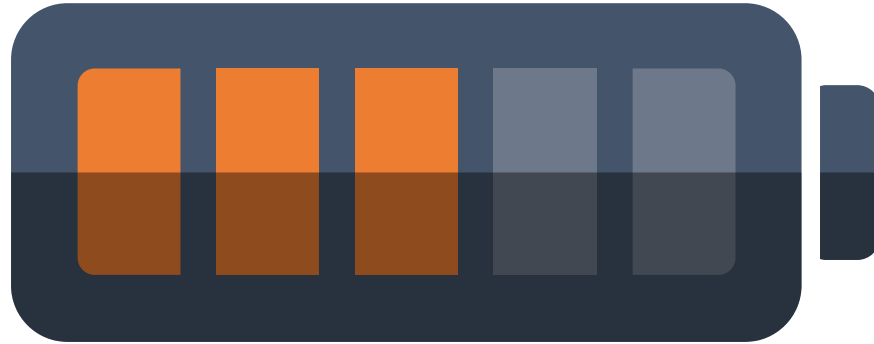

PRESENTACIÓ COMBINADA

Hi ha sis o més símptomes de les dues presentacions.

2.2. SUBTIPUS I CARACTERÍSTIQUES

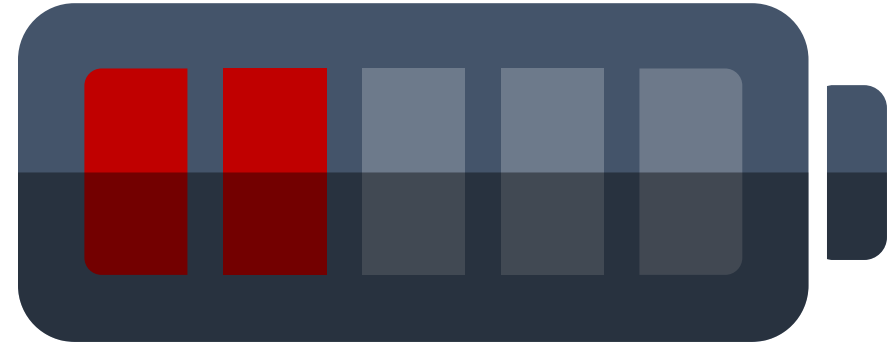
ETIQUETES DIAGNÒSTIQUES DEL DSM-5 (APA, 2013)

UN ALTRE TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT ESPECIFICAT

Categoria aplicada quan no es compleixen tots els criteris diagnòstics del TDAH.

S'especifica el motiu de l'incompliment dels criteris.

TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT NO ESPECIFICAT

Categoria aplicada quan no es compleixen tots els criteris diagnòstics del TDAH.

No s'especifica el motiu de l'incompliment dels criteris.

2.2. SUBTIPUS I CARACTERÍSTIQUES

CARACTERÍSTIQUES DELS DIFERENTS SUBTIPUS EN CLASSE

- 3 PRESENTACIÓ COMBINADA**
Presenten una combinació de símptomes.
Són hiperactius, impulsius i no paren atenció.
- 2 PRESENTACIÓ HIPERACTIVA/IMPULSIVA**
Són molestos i disruptius.
El diagnòstic es fa de forma primerenca.
- 1 PRESENTACIÓ INATENTA**
No molesten, s'obliden dels aprenentatges i són introvertits.
Passen desapercebuts en l'etapa d'educació primària.

2.3. COMORBIDITAT

ALTRES DIAGNÒSTICS (FERNÁNDEZ, TARRAGA I SANZ-CERVERA, 2019)

En poques ocasions el TDAH es presenta sol.
Presentació comòrbida amb altres diagnòstics.

Trastorns internalitzants

Mancança d'energia
Mancança
d'autoestima
Estat d'ànim irritable
Labilitat emocional
Insomni
Somatitzacions

Trastorns externalitzants

Trastorn negativista desafiador
Alts nivells d'agressivitat
Abús de substàncies

Trastorns del neurodesenvolupament

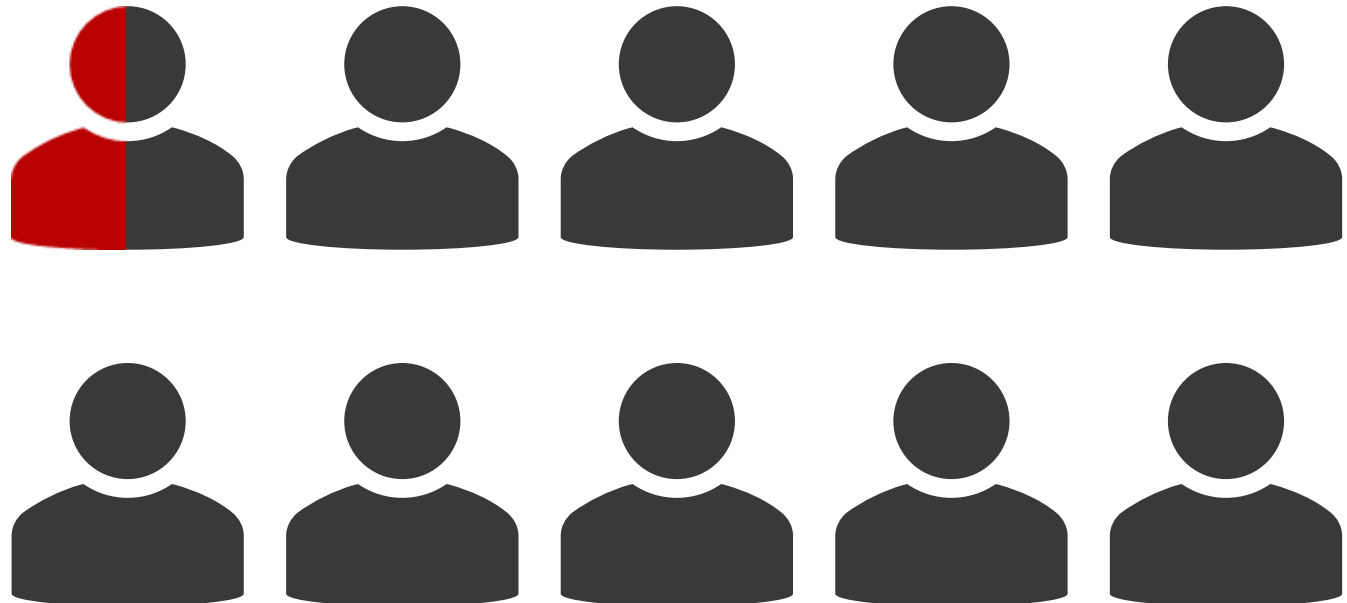
Trastorns específic de
l'aprenentatge
Trastorn de l'espectre autista
Trastorns de la comunicació
Trastorns motors

2.4. PREVALENÇA

TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT (APA, 2013)

5%

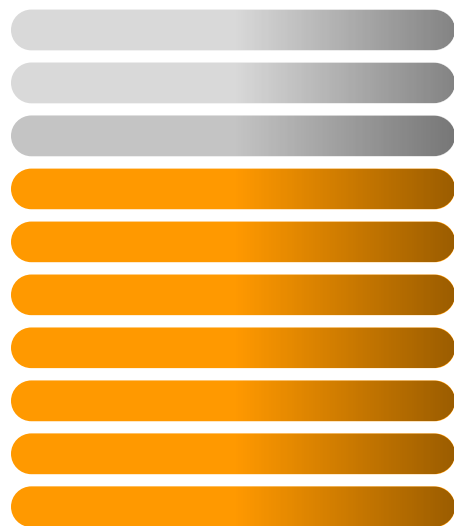
**TRASTORN PER
DÈFICIT
D'ATENCIÓ AMB
HIPERACTIVITAT**

2.4. PREVALENÇA

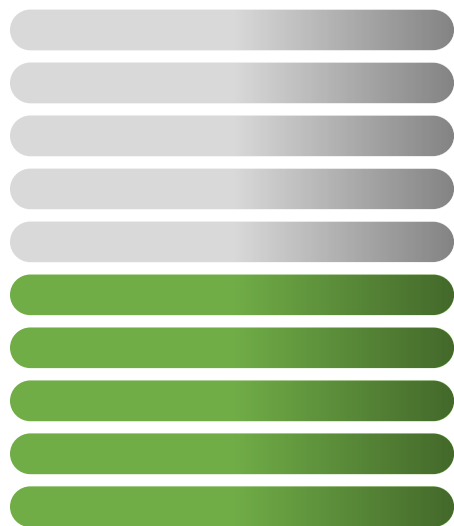
XIQUETS I ADOLESCENTS

5.9-7,1%

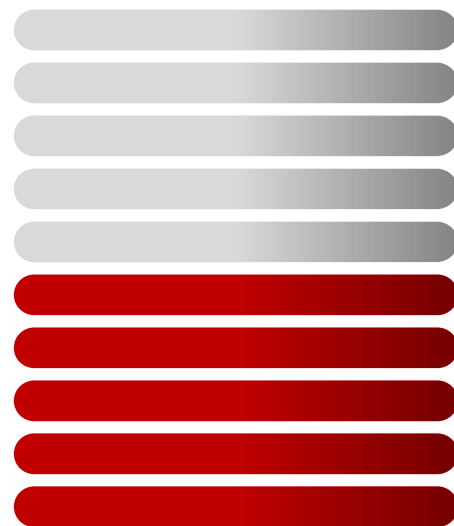
WILLCUTT (2012)

5%

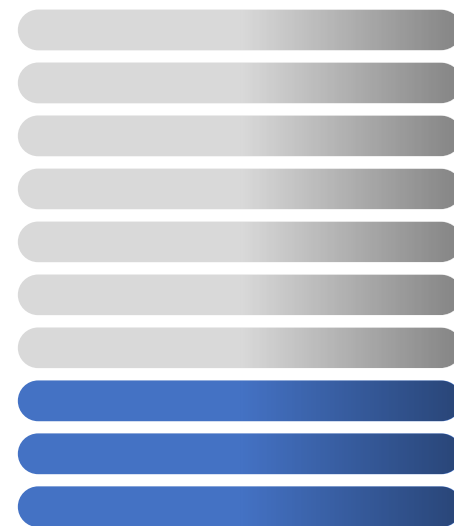
AMERICAN
PSYCHIATRIC
ASSOCIATION (2013)

5%

CASTILLO ET AL.
(2008)

3%

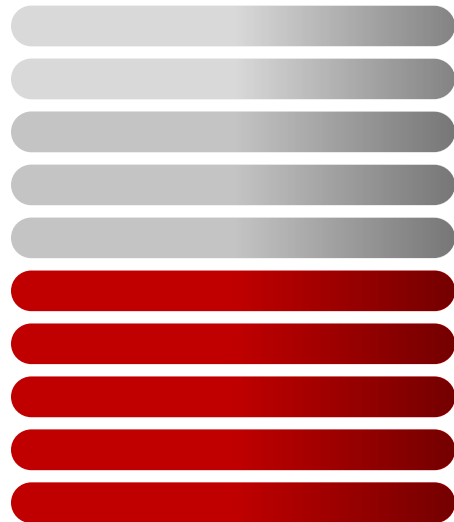

CASTILLO ET AL.
(2008)

2.4. PREVALENÇA

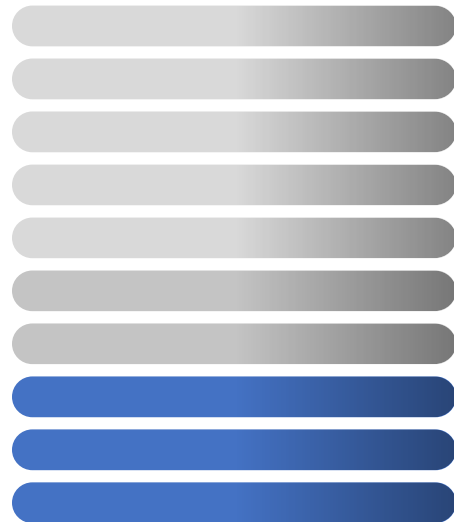
ADULTS

5%

WILLCUTT (2012)

2,5%

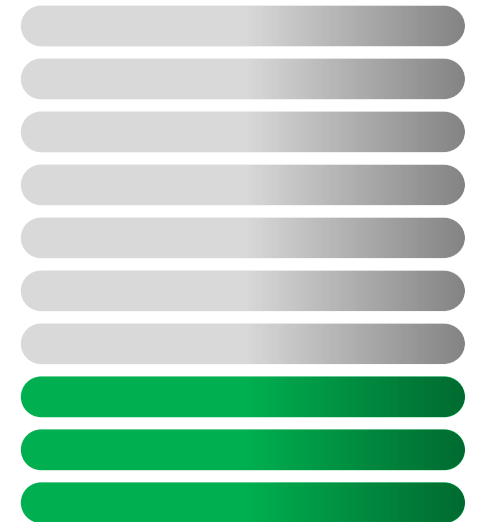
AMERICAN
PSYCHIATRIC
ASSOCIATION (2013)

5%

CASTILLO ET AL.
(2008)

3%

CASTILLO ET AL.
(2008)

2.4. PREVALENÇA

INFLUÈNCIA DEL GÈNERE (APA, 2013)

8%

HOMES

Major prevalença.

Majors trets d'hiperactivitat
i impulsivitat.

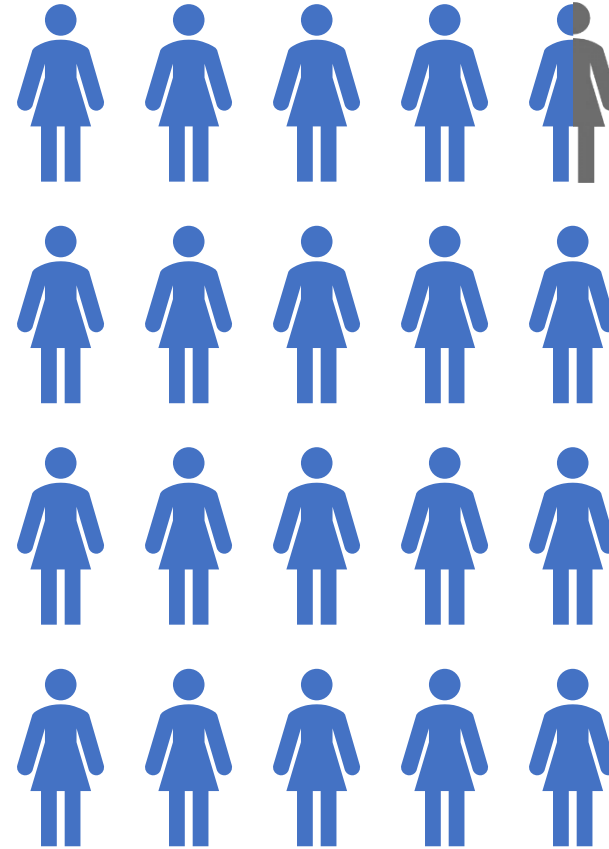

3%

DONES

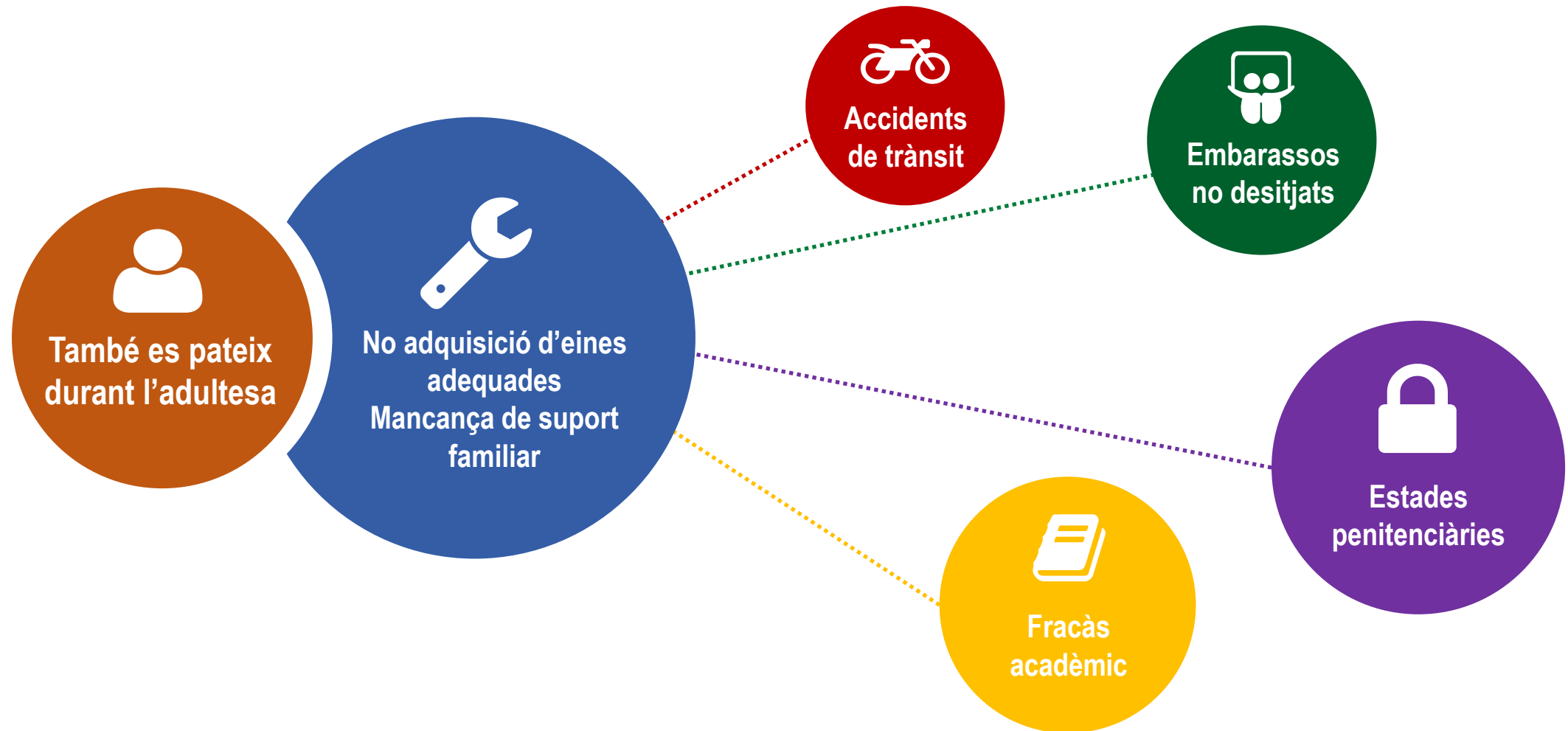
Menor prevalença.

Majors trets d'inatenció.

2.5. EVOLUCIÓ DE LES PERSONES AMB TDAH

TDAH DURANT L'ADULTESA (POLANCZYK, DE LIMA, HORTA, BIEDERMAN I ROHDE, 2007)

3

ETIOLOGIA I TEORIES EXPLICATIVES

3.1. ETIOLOGIA

3.2. TEORIES EXPLICATIVES

3.1. ETIOLOGIA

FACTORS GENÈTICS

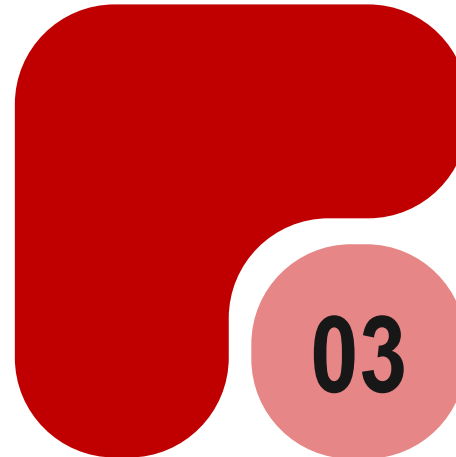
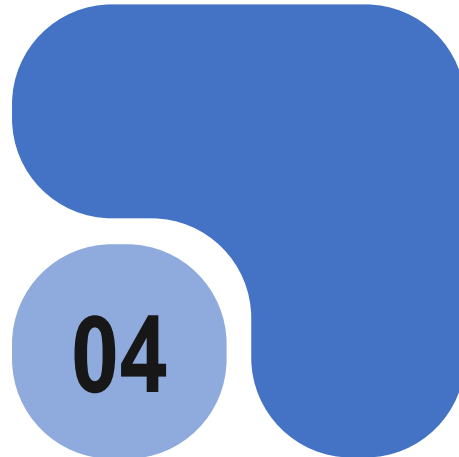
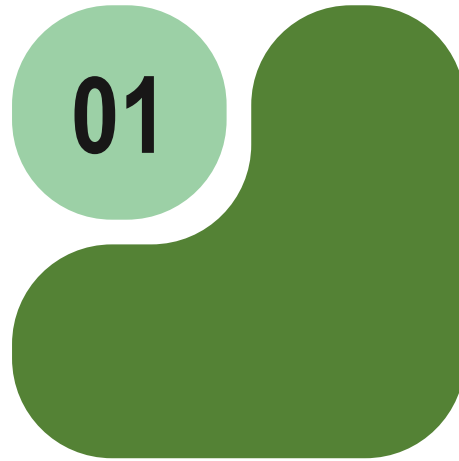
HERETABILITAT

Quan una persona de la família presenta TDAH, la probabilitat s'incrementa entre 2 i 8 vegades.

Estudis amb bessons monozigòtics.

VARIANTS CROMOSÒMIQUES

Major nombre de duplicacions de cromosomes.

GENÈTICA

Gens relacionats amb la regulació de la dopamina i la serotonina.

Només permet explicar una part petita de l'etiologia.

SEQÜÈNCIES GENÈTIQUES

Existència d'opinions confrontades.

3.1. ETIOLOGIA

FACTORS AMBIENTALS I PSICOSOCIALS

1

PRENATALS O PERINATALS

Consum d'alcohol, tabac i/o drogues

Alts nivells d'estrès

Prematuritat i/o baix pes

2

EXPOSICIÓ A AGENTS AMBIENTALS

Pesticides

Substàncies contaminants

Plom o zinc

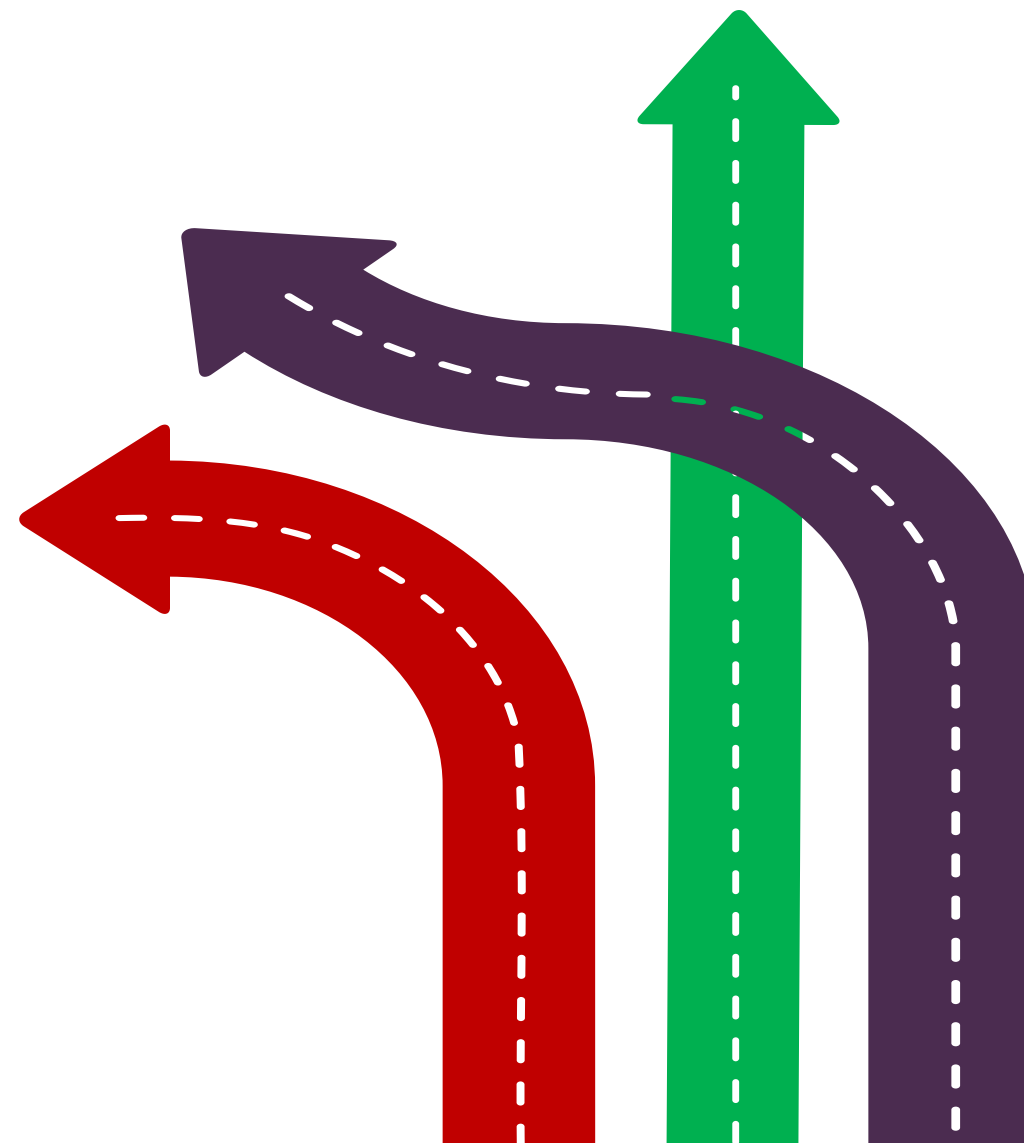
3

ADVERSITAT PSICOSOCIAL

Violència o maltractament

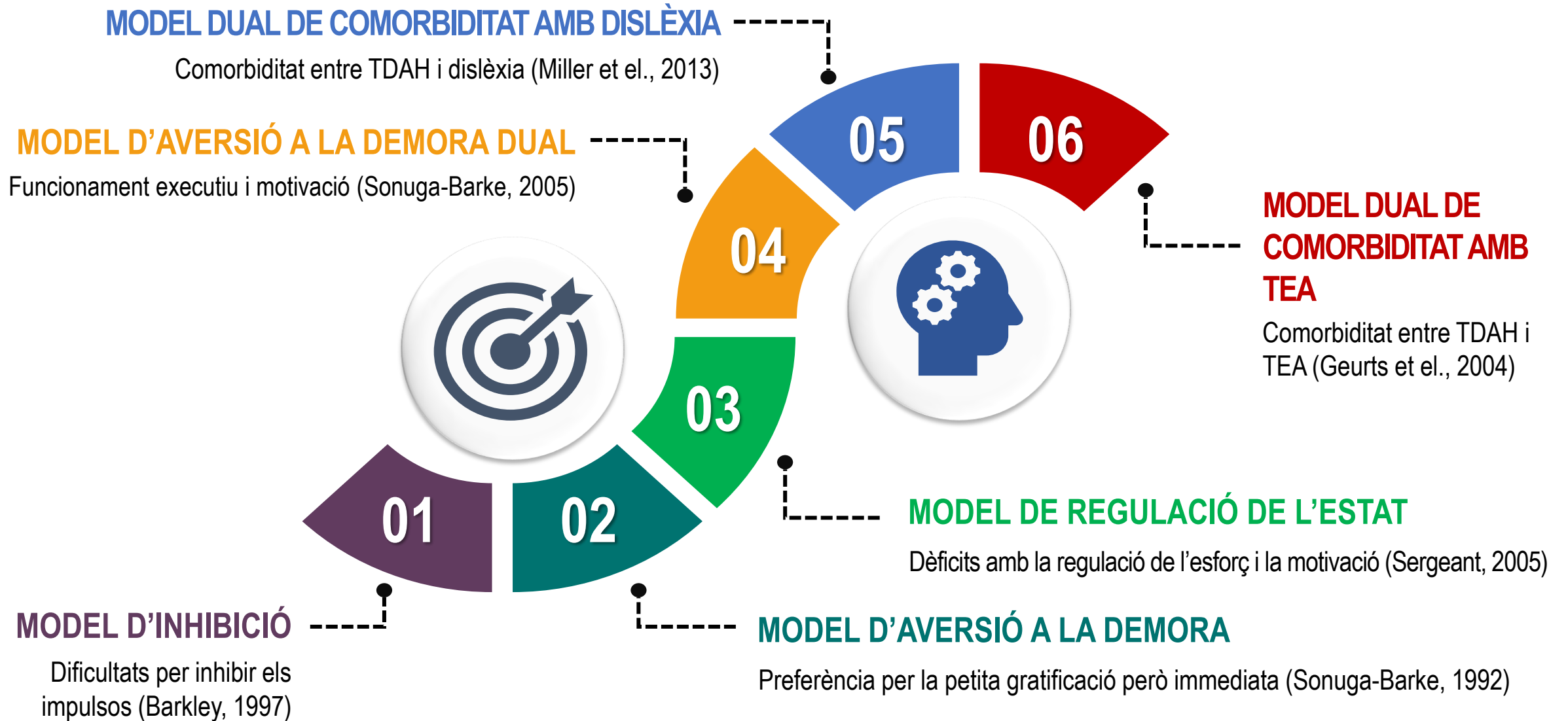
Privació ambiental

Pobresa i/o baixos recursos econòmics

3.2. TEORIES EXPLICATIVES

PROCESSOS SUBJACENTS AL TDAH

4

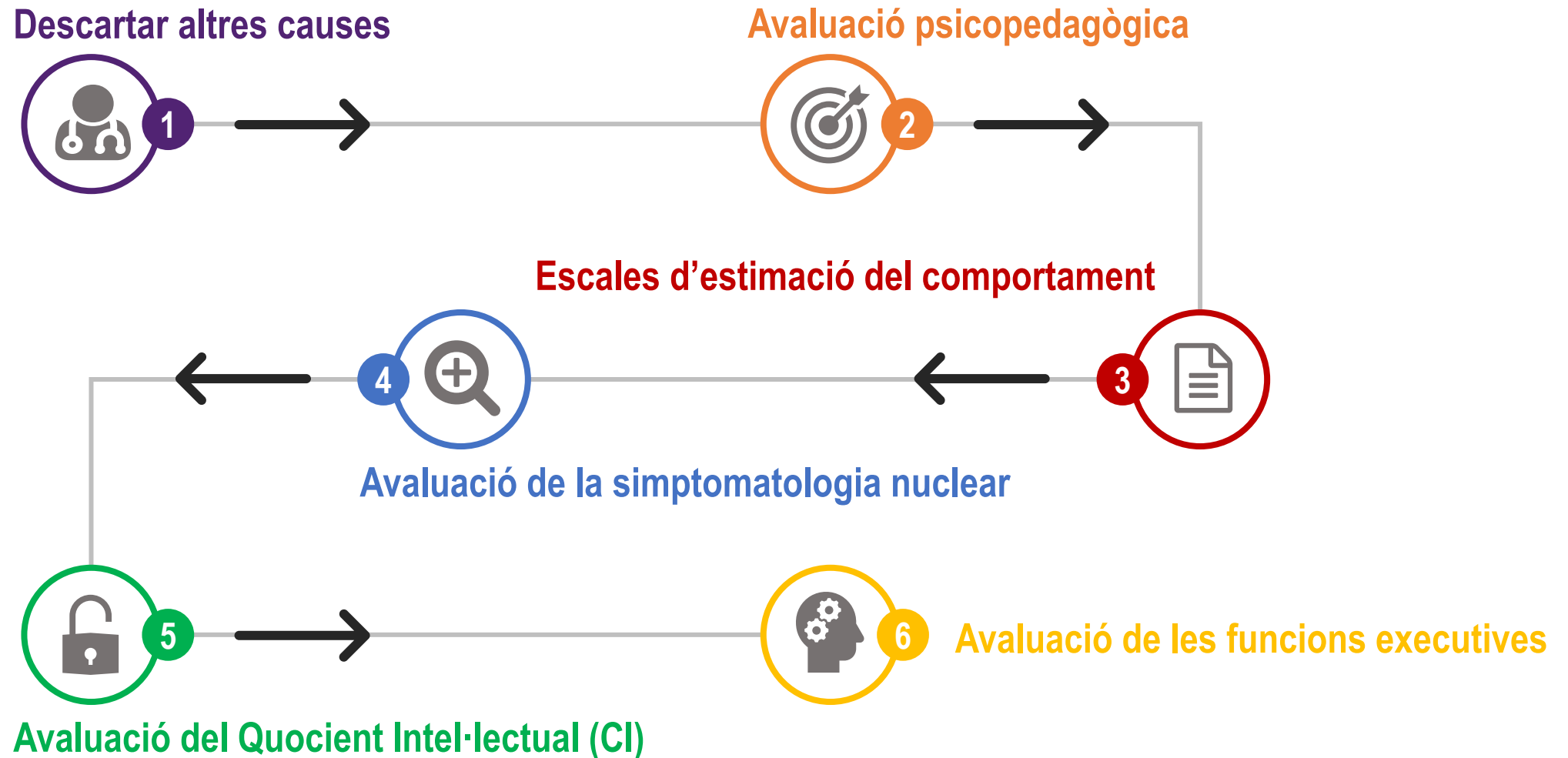
TÈCNIQUES I INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

4.1. PROCEDIMENT D'AVALUACIÓ

4.2. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

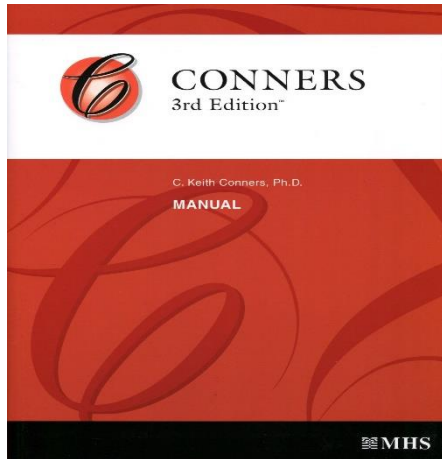
4.1. PROCEDIMENT D'AVALUACIÓ

AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA

4.2. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

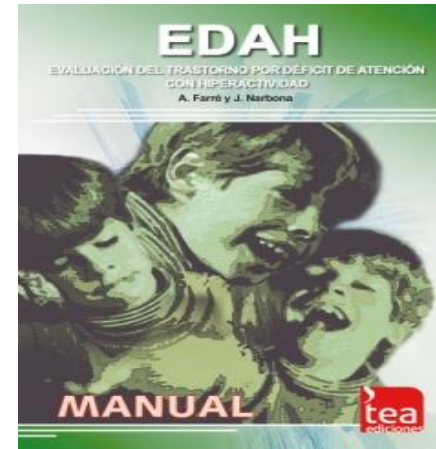
INSTRUMENTS ESTANDARDITZATS

CONNERS

C. K. CONNERS (2008)

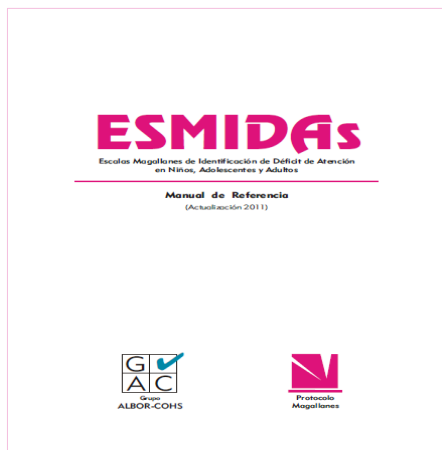
- TDAH presentació inatenta
- TDAH hiperactiu-impulsiu
- TDAH combinat

EDAH

A. FARRÉ I J. NARBONA (2013)

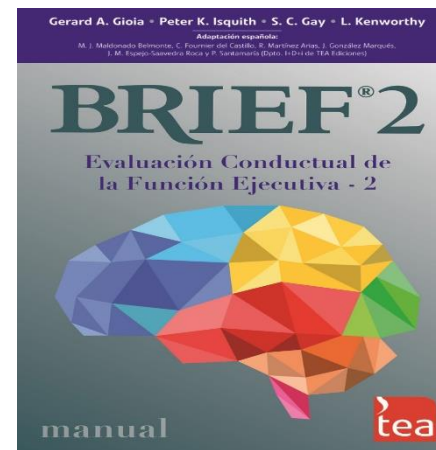
- Hiperactivitat
- Dèficit d'atenció
- Hiperactivitat amb dèficit d'atenció
- Trastorns de conducta

ESMIDAS

E. M. GARCÍA I A. MAGAZ (2011)

- Hiperactivitat
- Atenció sostinguda
- Reflexivitat
- Eficàcia atencional

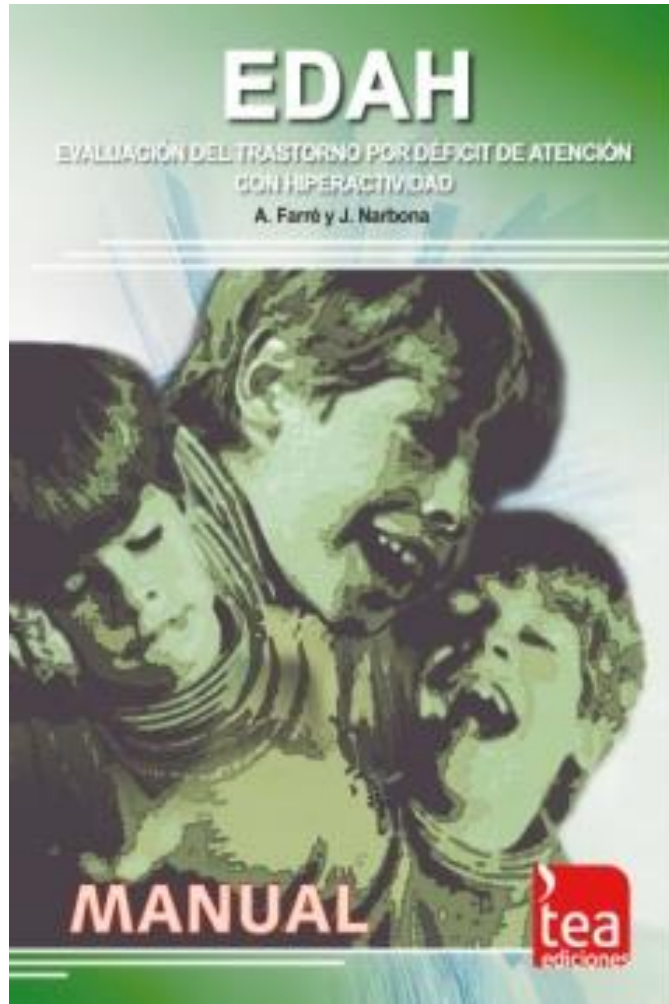
BRIEF-2

G. GIOIA I COLS. (2017)

- Regulació conductual
- Regulació emocional
- Regulació cognitiva
- Índex global de funció executiva

4.2. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT (EDAH)

A. FARRÉ I J. NARBONA (1997)

- **OBJECTIU:** Avaluació dels principals trets del TDAH.
- **EDAT:** entre 6 i 12 anys
- **APLICACIÓ:** individual

Nº 264

EDAH

HOJA DE ANOTACIÓN

Nombre y apellidos _____

Centro _____ Nivel escolar _____

Edad _____ Sexo: Varón Mujer Fecha _____

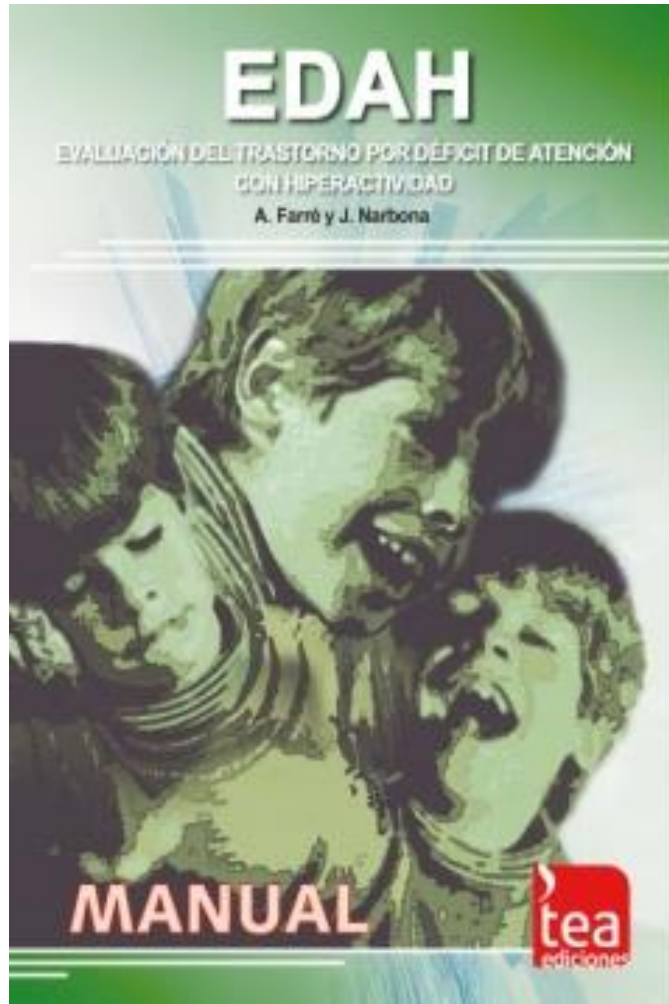
RESPONDA A CADA CUESTIÓN RODEANDO CON UN CÍRCULO EL GRADO EN QUE EL ALUMNO PRESENTA CADA UNA DE LAS CONDUCTAS DESCRITAS

NADA	POCO	BASTANTE	MUCHO
0	1	2	3

Figura 1. Full d'anotació de l'EDAH (Farré i Narbona, 2013)

4.2. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT (EDAH)

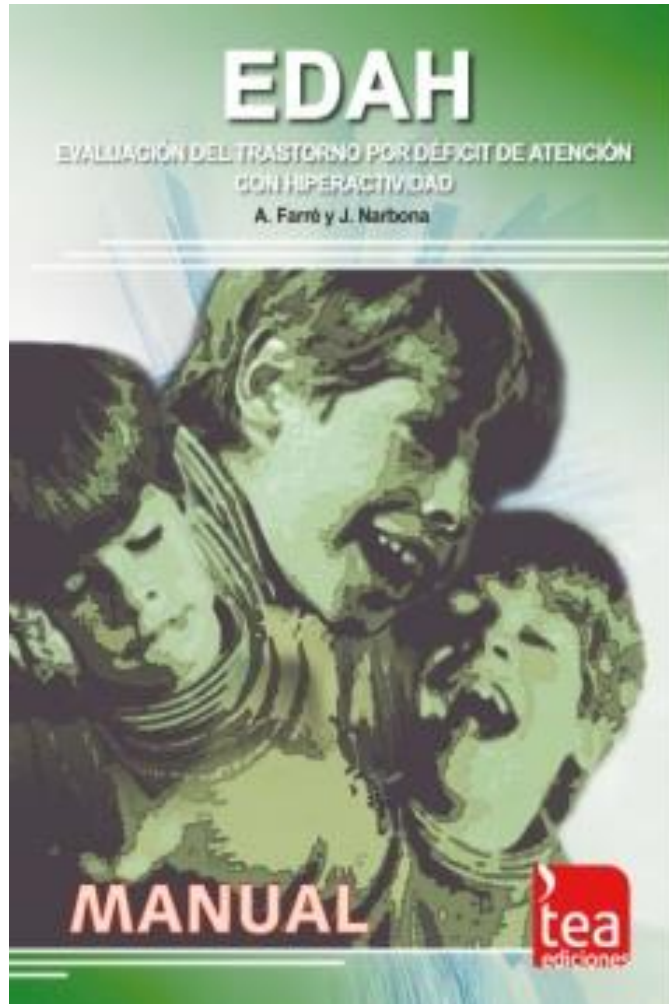
A. FARRÉ I J. NARBONA (1997)

ITEMS

1. Té excessiva inquietud motora.	0	1	2	3	H
2. Té dificultats d'aprenentatge escolar.	0	1	2	3	DA
3. Molesta sovint els xiquets.	0	1	2	3	H
4. Es distrau fàcilment, escassa atenció.	0	1	2	3	DA
5. Exigeix que les seues peticions es complisquen immediatament.	0	1	2	3	H
6. Té dificultat amb activitats en equip/grup.	0	1	2	3	TC
7. Està pels núvols, abstret.	0	1	2	3	DA
8. No acaba les tasques que ha començat.	0	1	2	3	DA
9. És mal acceptat pel grup.	0	1	2	3	TC
10. Nega els seus errors i dona la culpa a altres.	0	1	2	3	TC

4.2. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT (EDAH)

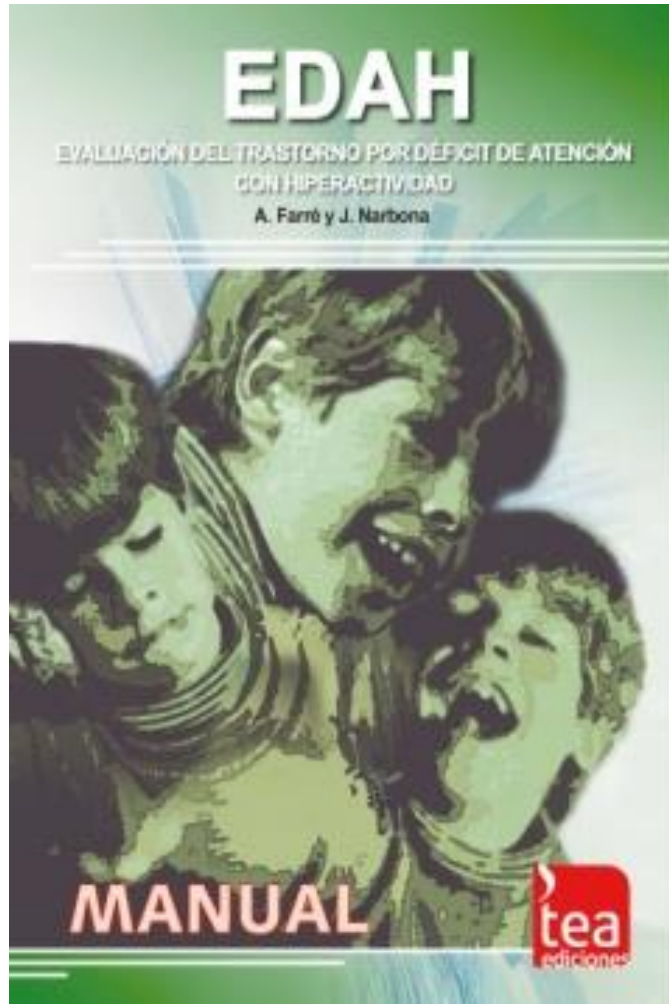
A. FARRÉ I J. NARBONA (1997)

ITEMS

11. Emet sons molestos i en situacons inapropiades.	0	1	2	3	TC
12. Es comporta amb arrogància, és irrespectuós.	0	1	2	3	TC
13. Intranquil, sempre en moviment.	0	1	2	3	H
14. Discuteix i es baralla per qualsevol motiu.	0	1	2	3	TC
15. Té explosions impredecibles de mal geni.	0	1	2	3	TC
16. Li falta sentit de les regles del joc net.	0	1	2	3	TC
17. És impulsiu i irritable.	0	1	2	3	H
18. Es comporta malament amb la majoria dels seus companys.	0	1	2	3	TC
19. Els seus esforços es frustren fàcilment, és inconstant.	0	1	2	3	DA
20. Accepta malament les indicacions del professor.	0	1	2	3	TC

4.2. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT

ESCALA CONNERS PER AL PROFESSORAT (EDAH)

A. FARRÉ I J. NARBONA (1997)

- ÍTEMS D'HIPERACTIVITAT: 1, 3, 5, 13 i 17
 - PUNTUACIÓ DE TALL: ≥ 10 punts
- ÍTEMS DE DÈFICIT D'ATENCIÓ: 2, 4, 7, 8 i 19
 - PUNTUACIÓ DE TALL: ≥ 10 punts
- ÍTEMS DE TRASTORNS DE CONDUCTA: 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18 i 20
 - PUNTUACIÓ DE TALL: ≥ 11 punts

5

INTERVENCIÓ I RESPOSTA EDUCATIVA

5.1. INTERVENCIÓ FARMACOLÒGICA

5.2. PAUTES PER REDUIR LA INATENCIÓ

5.3. PAUTES PER REDUIR LA HIPERACTIVITAT

5.4. PAUTES PER REDUIR LA IMPULSIVITAT

5.5. ALTRES INTERVENCIONS EDUCATIVES

5.1. INTERVENCIÓ FARMACOLÒGICA

MEDICAMENTS AUTORITZATS A ESPANYA

METILFENIDAT

Rubifen®
Concerta®
Equasym®

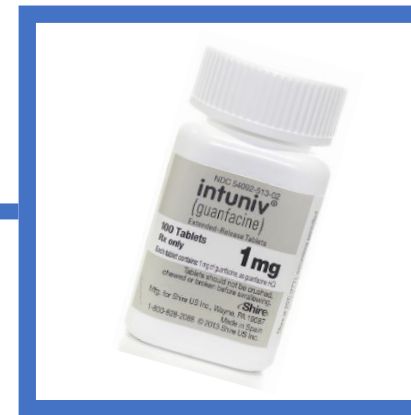

ATOMOXETINA

Strattera®

LISDEXANFETAMINA

Elvanse®

GUANFACINA

Intuniv®

5.2. PAUTES PER REDUIR LA INATENCIÓ

ESTRATÈGIES PEDAGÒGIQUES

Adaptacions curriculars no significatives (ACI)

Dividir l'examen en dues sessions
Examen oral

Llenguatge i instruccions

Utilitzar frases curtes, clares i directes

Mantenir l'ordre

Tenir a la taula només el material necessari

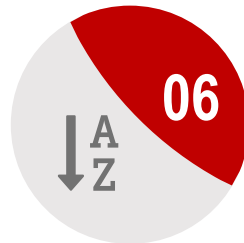
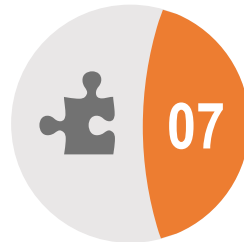

Ús d'agendes

Ensenyar a utilitzar-la i supervisar el seu ús

Materials personalitzats

Materials amb només informació rellevant per a l'aprenentatge

Tasques seqüencials

Demanar cada tasca de forma independent i supervisar-la

Ambient estructurat i dinàmica basada en rutines

Reduir els possibles distractors
Planificar l'estructura de l'aula

Assegurar el manteniment de l'atenció

Fer preguntes obertes o de confirmació

5.2. PAUTES PER REDUIR LA INATENCIÓ

RECURSOS PEDAGÒGICS (SHIRE PHARMACEUTICALS IBERICA, 2020)

 ¿Qué meto en la mochila?

Anota lo que debes meter en la mochila cada día de la semana para ir al cole.

LUNES	MARTES	MIÉRCOLES
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
JUEVES	VIERNES	
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	

5.3. PAUTES PER REDUIR LA HIPERACTIVITAT

ESTRATÈGIES PEDAGÒGIQUES

NO CULPABILITZAR

Establir senyals entre l'alumne i el professor per canviar la conducta

TASQUES D'AJUDA AL MESTRE

Impliquen moviment i desplaçament

PERMETRE EL MOVIMENT

Realitzar alguna tasca o permetre anar al lavabo

SUPERVISIÓ

Mostrar els deures quan s'han finalitzat

REFORÇ POSITIU

Reforçar aquelles conductes prèviament pactades

SÍMPTOMES D'HIPERACTIVITAT

5.3. PAUTES PER REDUIR LA HIPERACTIVITAT

RECURSOS PEDAGÒGICS (SHIRE PHARMACEUTICALS IBERICA, 2020)

The worksheet is titled "Mis medallas y objetivos" and features two circular sections for reflection and goal setting. The left section is light blue and titled "Lo que he hecho bien ..." with a blue ribbon icon. The right section is dark blue and titled "Lo que quiero hacer" with a target icon. Both sections have horizontal dashed lines for writing. The top header includes the logo "tdahytu.es" on the left, the title "Mis medallas y objetivos" in the center, and the "Shire" logo on the right.

5.4. PAUTES PER REDUIR LA IMPULSIVITAT

CONCEPTE I FASES DE LES AUTOINSTRUCCIONS

AUTOINSTRUCCIONS

Són **missatges** curts dissenyats perquè un/a alumne/a siga capaç de **dirigir** la seua **conducta** quan ha de realitzar una tasca concreta. Consten de tres fases:

01 PLANIFICACIÓ

Preguntar-se quina tasca s'ha de fer i proposar un pla d'actuació inicial.

02 AUTOMONITORATGE

Supervisar el procés d'actuació mentre es realitza la tasca.

03 AUTOAVALUACIÓ

Assegurar-se d'haver realitzat correctament la tasca i comprovar el resultat.

5.4. PAUTES PER REDUIR LA IMPULSIVITAT

ENSENYAMENT DE LES AUTOINSTRUCCIONS

MODELATGE

El/la mestre/a es diu a si mateix la seqüència d'autoinstruccions mentre resol una tasca.

L'alumne/a només observa.

FASE I

FASE II

PRÀCTICA GUIADA

L'alumne/a realitza la seqüència d'autoinstruccions.

El/la mestre/a proporciona els suports necessaris.

PRÀCTICA INDEPENDENT

L'alumne/a fa un ús autònom de les autoinstruccions.

El/la mestre/a únicament supervisa el procediment.

FASE III

5.4. PAUTES PER REDUIR LA IMPULSIVITAT

AUTOINSTRUCCIONS PER RESOLDRE UN PROBLEMA MATEMÀTIC

PAS	QUÈ FER?	COM FER-HO?			
1 ^r	ENTENDRE EL PROBLEMA	<ul style="list-style-type: none"> Llegim molt a poc a poc el problema per entendre'l bé. Marquem les dades que ens donen: Què sabem? Marquem la pregunta: Què hem d'esbrinar? Fer un dibuix o un esquema per relacionar les dades amb la pregunta formulada. 			
2 ⁿ	PENSAR UN PLA PER RESOLDRE'L	• Si ens demanen:			
		Un total de diverses quantitats.	La diferència entre dos quantitats.	Una suma en la qual les quantitats siguin totes iguals .	El repartiment d'una quantitat entre varis.
		SUMAR	RESTAR	MULTIPLICAR	DIVIDIR
3 ^r	POSAR EN PRÀCTICA EL PLA	<ul style="list-style-type: none"> Realitzem les operacions de manera clara i ordenada. Cada operació ha d'anar acompanyada d'una explicació escrita. Revisem els passos fets. Si hi trobem cap dificultat, tornem al pas 1. 			
4 ^t	COMPROVAR EL RESULTAT	<ul style="list-style-type: none"> Llegim de nou l'enunciat i comprovem que hem esbrinat el que ens demanaven. Pensem si la solució oposada és realment possible. 			

5.4. PAUTES PER REDUIR LA IMPULSIVITAT

TÈCNICA DE LA TORTUGA

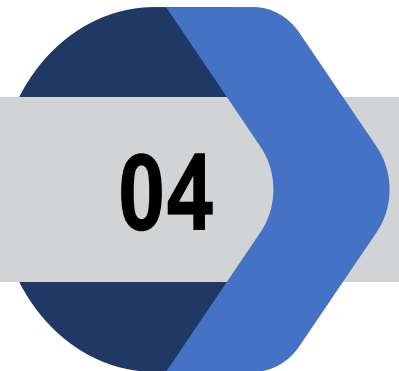
Reconeix les teues emocions

Pensa i tranquil·litza't

Fica't en la teua closca i respira

Ix de la teua closca i pensa una solució

5.4. PAUTES PER REDUIR LA IMPULSIVITAT

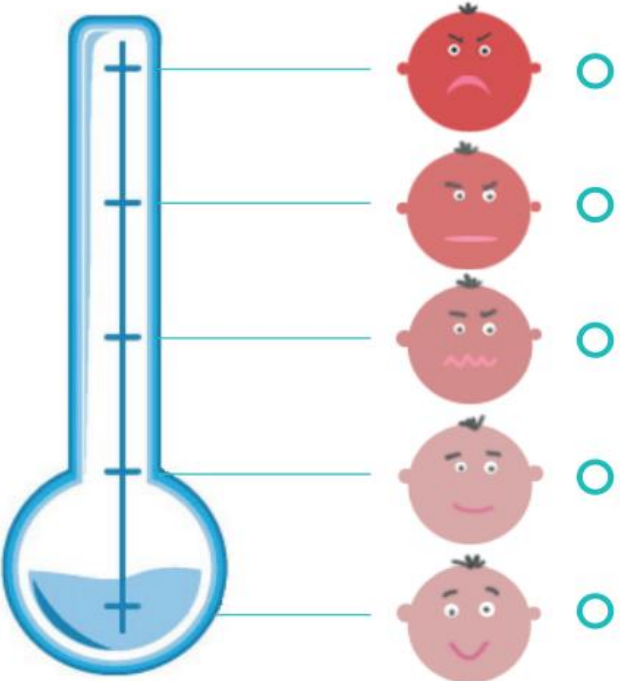
RECURSOS PEDAGÒGICS (SHIRE PHARMACEUTICALS IBERICA, 2020)

tdahytu.es

Termómetro del estado de ánimo

Shire

¿Cuál de estas caras muestra cómo te sientes hoy?

dibuja aquí lo que te hace sentir así

5.5. ALTRES INTERVENCIONS EDUCATIVES

DIFICULTATS ASSOCIADES AL TDAH

DIFICULTATS AMB ELS COMPANYS

Entrenament en habilitats socials
Maneig emocional

ANSIETAT O DEPRESSIÓ

Assessorament psicològic
Millora de l'autoestima

DIFICULTATS AMB LA FAMÍLIA

Mediació familiar
Intervenció familiar

DIFICULTATS D'APRENTATGE

Estratègies cognitives i
metacognitives

PROBLEMES DE CONDUCTA

Tècniques de modificació de conducta
Clarificació de les normes de l'aula

DIFICULTATS AMB LA COMUNICACIÓ

Intervenció logopèdica

6

PER RECORDAR

PER RECORDAR...

ALUMNAT AMB TRASTORN PER DÈFICIT D'ATENCIÓ AMB HIPERACTIVITAT (TDAH)

💡 1. CONCEPTUALITZACIÓ

Trastorn del neurodesenvolupament caracteritzat per la presència de símptomes d'inatenció, hiperactivitat i impulsivitat.

2. SUBTIPUS 💡

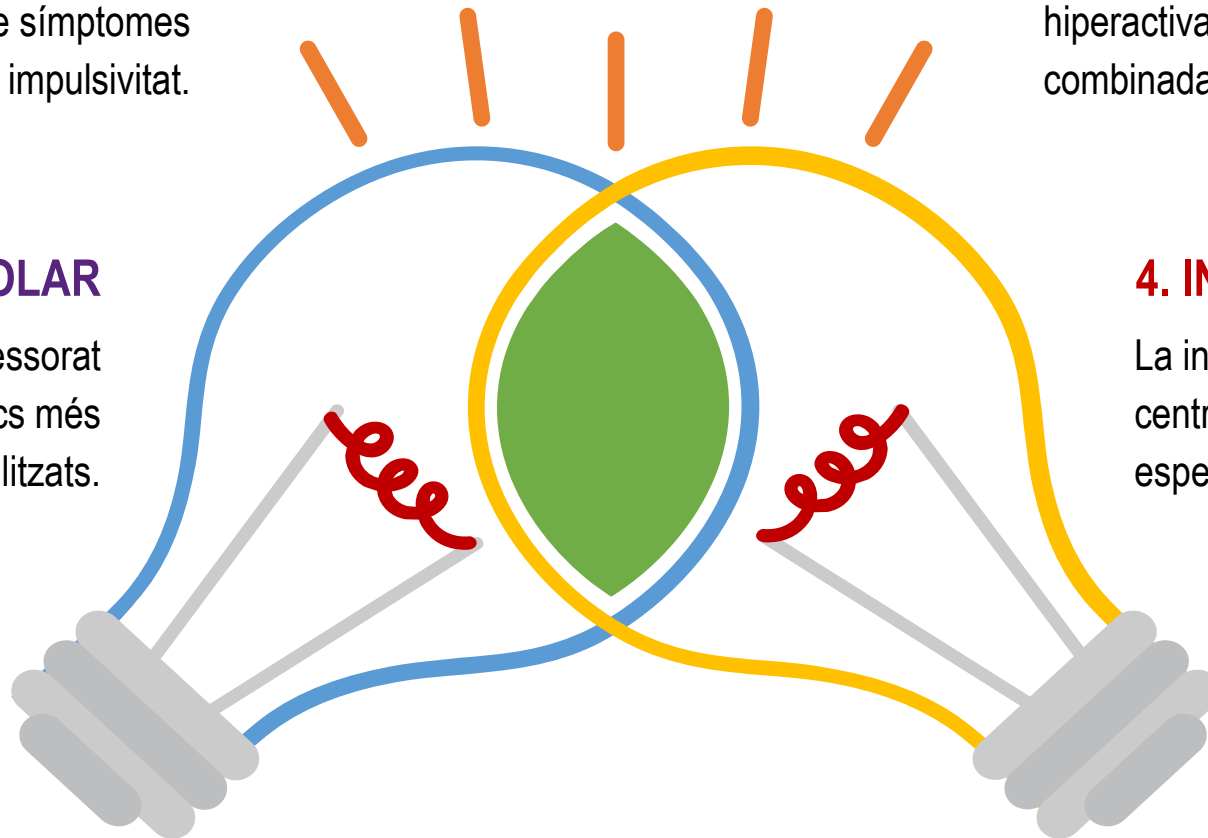
Presentació inatenta, presentació hiperactiva/impulsiva i presentació combinada.

💡 3. AVALUACIÓ ESCOLAR

L'Escala CONNERS per al professorat és un dels instruments diagnòstics més utilitzats.

4. INTERVENCIÓ ESCOLAR 💡

La intervenció psicoeducativa ha d'estar centrada en la simptomatologia específica.

7

**MATERIAL ELABORAT A
PARTIR DE...**

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- American Psychiatric Association (2013). DSM-5. Manual Diagnóstico y Estadístico de los Trastornos Mentales. Madrid: Médica Panamericana.
- Barkley, R. A. (1997). Behavioral inhibition, sustained attention, and executive functions: constructing a unifying theory of ADHD. *Psychological Bulletin*, 121(1), 65.
- Conners, C. K. (2008). Conners third edition. Los Angeles, CA: MHS Assessment.
- Farré, A. i Narbona, N. (2013). EDAH. Evaluación del Trastorno por Déficit de Atención con Hiperactividad (7à edició revisada). Madrid: TEA Ediciones.
- Fernández, M. I., Tarraga, R. i Sanz-Cervera, P. (2019). Alumnat amb trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat. En D. Marín i A. Mañá (Coords.), *Intervenció educativa en alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu* (p. 115-131). València: Tirant Lo Blanch.
- Garcia, E. M. i Magaz, A. (2006). ESMIDAS. Escalas Magallanes de identificación de déficit de atención en niños, jóvenes y adultos. Madrid: ALBOR-COHS.
- Geurts, H. M., Verte, S., Oosterlaan, J., Roeyers, H. i Sergeant, J. A. (2004). How specific are executive functioning deficits in attention deficit hyperactivity disorder and autism? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(4), 836-854.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Gioia, G. A., Isquith, P. K., Guy, S. C. i Kenworthy, L. (2017). BRIEF-2. Evaluación Conductual de la Función Ejecutiva (M. J. Maldonado, C. Fournier, R. Martínez-Arias, J. González-Marqués, J. M. Espejo-Saavedra i P. Santamaría, adaptadors). Madrid: TEA Ediciones.
- Miller, A. C., Keenan, J. M., Betjemann, R. S., Willcutt, E. G., Pennington, B.F. i Olson, R. K. (2013). Reading comprehension in children with ADHD:cognitive underpinnings of the centrality deficit. *Journal of Abnormal ChildPsychology*, 41(3), 473-483.
- Organización Mundial de la Salud (1999). CIE-10. Trastornos mentales y del comportamiento. Madrid: Meditor.
- Organización Mundial de la Salud (2018). International Classification of Diseases (ICD-11). Recuperat de <https://www.who.int/classifications/icd/en/>
- Polanczyk, G., De Lima, M. S., Horta, B. L., Biederman, J., & Rohde, L. A. (2007). The worldwide prevalence of ADHD: a systematic review and metaregression analysis. *American journal of psychiatry*, 164(6), 942-948.
- Sergeant, J. A. (2005). Modeling attention-deficit/hyperactivity disorder: a critical appraisal of the cognitive-energetic model. *Biological Psychiatry*, 57(11),1248-1255.
- Shire Pharmaceuticals Iberica (2020). Materiales de ayuda para profesores. Recuperat de <http://www.tdahytu.es/materiales-de-ayuda-para-profesores>

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Sonuga-Barke, E. J. (2005). Causal models of attention-deficit/hyperactivity disorder: from common simple deficits to multiple developmental pathways. *Biological Psychiatry*, 57(11), 1231-1238.
- Sonuga-Barke, E. J. S., Taylor, E., Sembi, S. i Smith, J. (1992). Hyperactivity and delay aversion -I. The effect of delay on choice. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 33(2), 387-398
- Willcutt, E. G. (2012). The prevalence of DSM-IV attention-Deficit/Hyperactivity disorder: A meta-analytic review. *Neurotherapeutics*, 9(3), 490-499.

8

PER SABER MÉS...

8.1. LLIBRES

8.2. RECURSOS AUDIOVISUALS

8.3. MATERIALS D'INTERVENCIÓ

8.1. LLIBRES

ASPECTES GENERALS

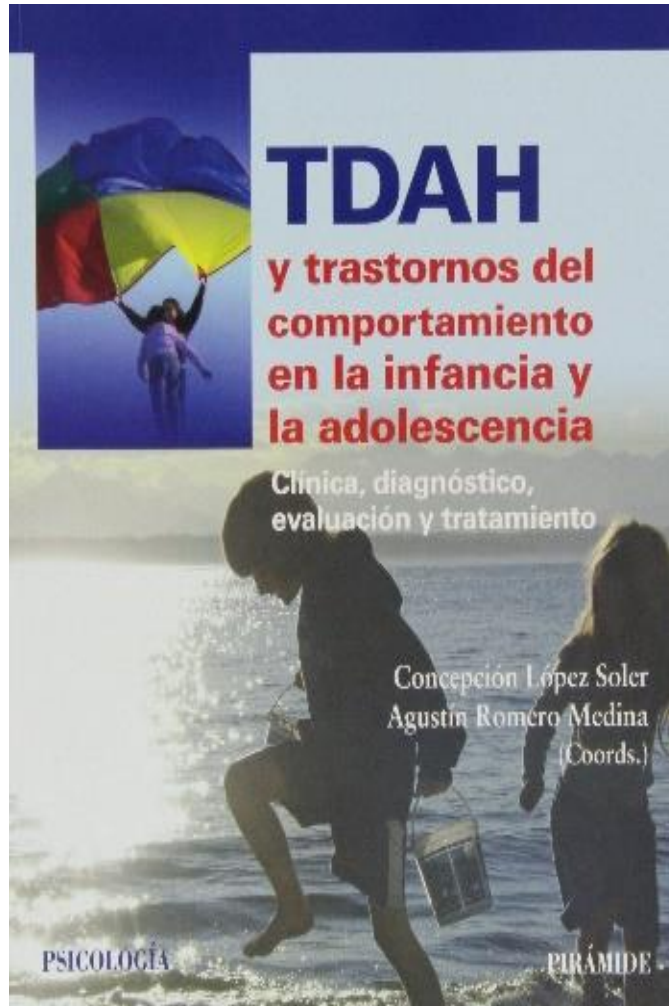

EL TDAH: ¿QUÉ ES?, ¿QUÉ LO CAUSA?, ¿CÓMO EVALUARLO Y TRATARLO?

- **AUTORS:** JR. Lavigne i J. F. Romero
- **EDITORIAL:** Pirámide Editorial
- **ANY:** 2015
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 264 pàgines
- **PREU:** 22 euros
- **ISBN:** 9788436824162

8.1. LLIBRES

ASPECTES GENERALS

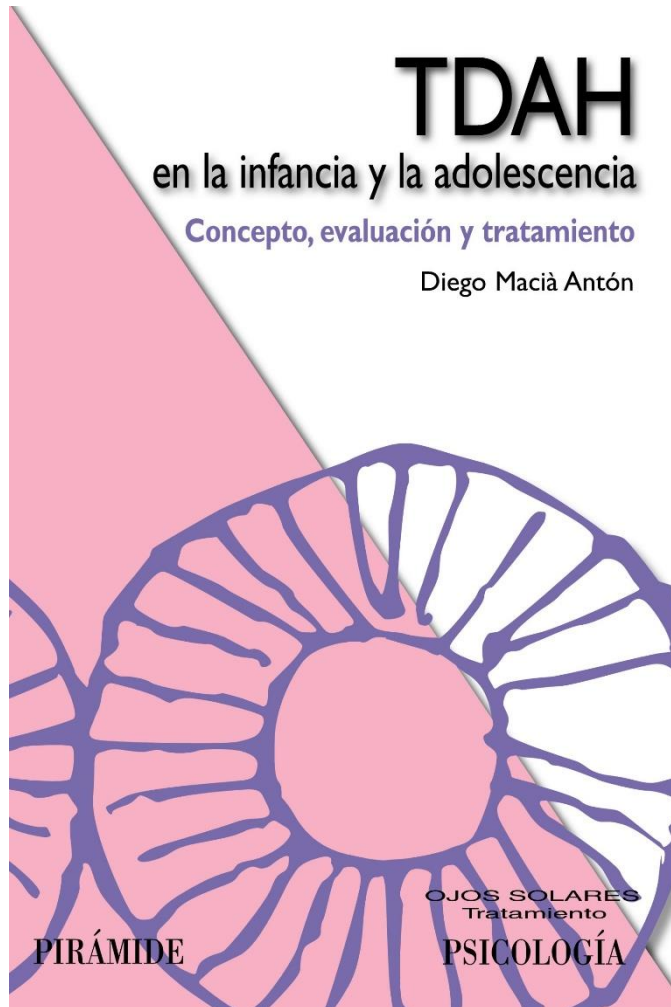

TDAH Y TRASTORNOS DEL COMPORTAMIENTO EN LA INFANCIA Y LA ADOLESCENCIA: CLÍNICA, DIAGNÓSTICO, EVALUACIÓN Y TRATAMIENTO

- **AUTORS:** C. López i A. Romero
- **EDITORIAL:** Pirámide Editorial
- **ANY:** 2013
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 328 pàgines
- **PREU:** 36 euros
- **ISBN:** 9788436829945

8.1. LLIBRES

ASPECTES GENERALS

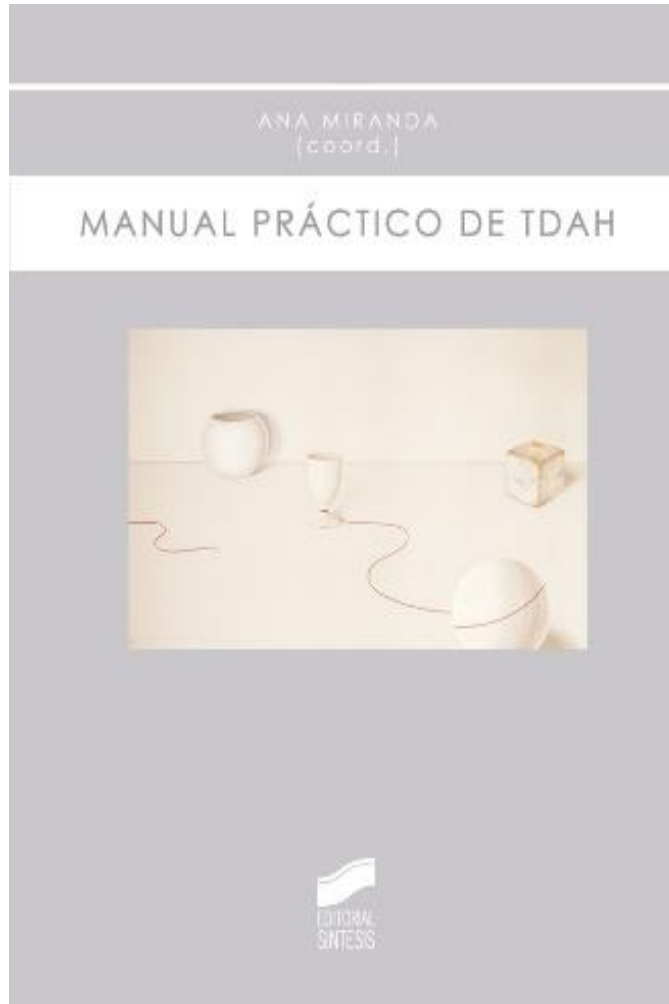

TDAH EN LA INFANCIA Y LA ADOLESCENCIA: CONCEPTO, AVALUACIÓN Y TRATAMIENTO

- **AUTORS:** D. Macià
- **EDITORIAL:** Pirámide Editorial
- **ANY:** 2012
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 224 pàgines
- **PREU:** 18 euros
- **ISBN:** 9788436828146

8.1. LLIBRES

ASPECTES GENERALS

MANUAL PRÁCTICO DE TDAH

- **AUTORS:** A. Miranda
- **EDITORIAL:** Síntesis Editorial
- **ANY:** 2011
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 166 pàgines
- **PREU:** 21 euros
- **ISBN:** 9788499586311

8.2. RECURSOS AUDIOVISUALS

SIMPTOMATOLOGIA I VIVÈNCIES PERSONALS

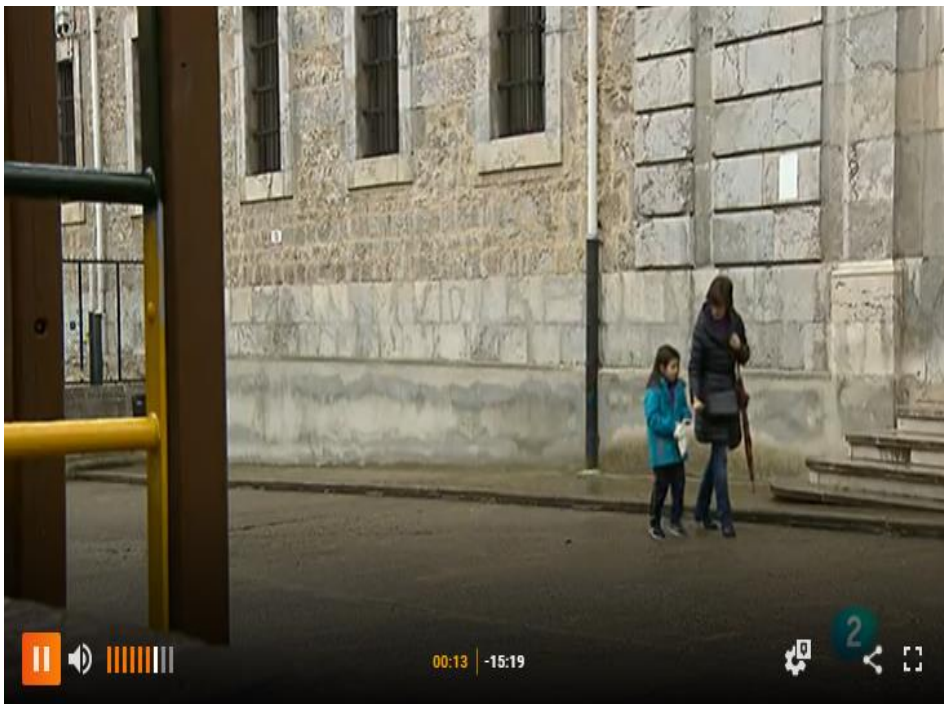

ESO NO SE PREGUNTA: TDAH

- **AUTOR:** Telemadrid
- **SERVIDOR:** Youtube
- **ANY:** 2019
- **DURADA:** 36:59 minuts
- **ENLLAÇ:** <https://youtu.be/fCz9Im5YS-0>

8.2. RECURSOS AUDIOVISUALS

CONCEPTUALITZACIÓ I SIMPTOMATOLOGIA

TDAH FUNDACIÓN CADAH

- **AUTOR:** La aventura del saber
- **SERVIDOR:** RTVE
- **ANY:** 2018
- **DURADA:** 15:33 minuts
- **ENLLAÇ:** <https://www.rtve.es/alacarta/videos/la-aventura-del-saber/aventuratahdah/4662495/>

8.2. RECURSOS AUDIOVISUALS

CONCEPTUALITZACIÓ I SIMPTOMATOLOGIA

CENTRADOS EN EL TDAH

- **AUTOR:** Repor
- **SERVIDOR:** RTVE
- **ANY:** 2017
- **DURADA:** 24:58 minuts
- **ENLLAÇ:** <https://www.rtve.es/alacarta/videos/repor/repor-concentrados-tdah/4039622/>

8.2. RECURSOS AUDIOVISUALS

CONCEPTUALITZACIÓ I SIMPTOMATOLOGIA

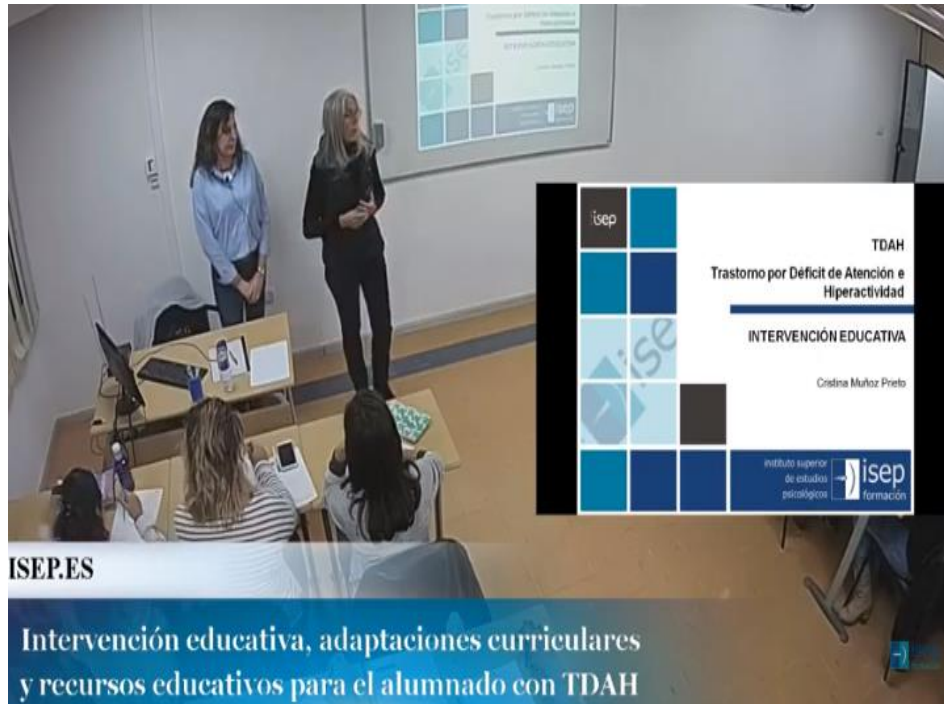

EL TDAH

- **AUTOR:** Para todos la 2
- **SERVIDOR:** RTVE
- **ANY:** 2011
- **DURADA:** 29:25 minuts
- **ENLLAÇ:** <https://www.rtve.es/alacarta/videos/para-todos-la-2/para-todos-2-tdah/1057238/>

8.2. RECURSOS AUDIOVISUALS

INTERVENCIÓ EDUCATIVA

INTERVENCIÓN EDUCATIVA, ADAPTACIONES CURRICULARES I RECURSOS EDUCATIVOS

- **AUTOR:** ISEP
- **SERVIDOR:** Youtube
- **ANY:** 2017
- **DURADA:** 97 minuts
- **ENLLAÇ:** <https://youtu.be/Ed0f5gDYFbc>

8.2. RECURSOS AUDIOVISUALS

TÉCNICA DE LA TORTUGA

PSICOLOGÍA INFANTIL: LA TÉCNICA DE LA TORTUGA

- **AUTOR:** Úrsula Perona
- **SERVIDOR:** Youtube
- **ANY:** 2016
- **DURADA:** 4 minuts
- **ENLLAÇ:** https://youtu.be/mwVHHQARg_8

8.3. MATERIALS D'INTERVENCIÓ

ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ

TDAH. ESTRATEGIAS PARA IMPULSAR EL DESARROLLO INTEGRAL

- **AUTORS:** A. Terrón
- **EDITORIAL:** CEPE Editorial
- **ANY:** 2019
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 144 pàgines
- **PREU:** 15 euros
- **ISBN:** 9788416941995

8.3. MATERIALS D'INTERVENCIÓ

GUIA D'INTERVENCIÓ

COMO PIENSO SOY: TRATAMIENTO PARA NIÑOS CON DIFICULTADES DE ATENCIÓN E IMPULSIVIDAD

- **AUTORS:** V. B. Boneta
- **EDITORIAL:** Desclée De Brouwer
- **ANY:** 2013
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 192 pàgines
- **PREU:** 14,25 euros
- **ISBN:** 9788433025531

8.3. MATERIALS D'INTERVENCIÓ

GUIA D'INTERVENCIÓ

Guía de Práctica Clínica
sobre las Intervenciones
Terapéuticas en el Trastorno
por Déficit de Atención
con Hiperactividad (TDAH)

GUÍAS DE PRÁCTICA CLÍNICA EN EL SNS
MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD

MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD

guíasalud.es

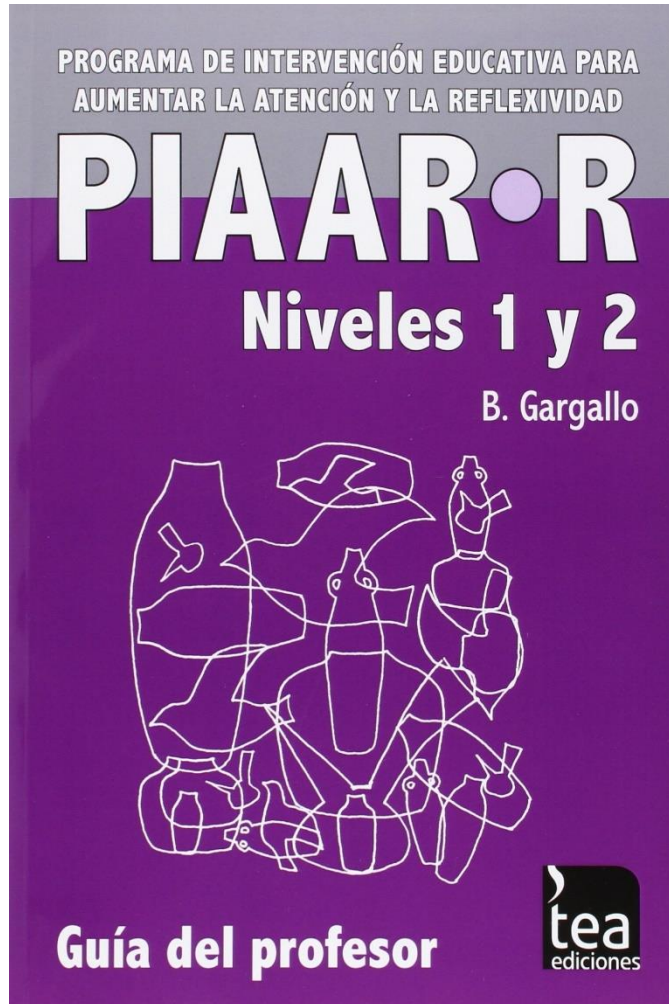
INS Instituto Aragonés de Ciencias de la Salud

GUÍA DE PRÁCTICA CLÍNICA SOBRE LAS INTERVENCIONES TERAPÉUTICAS EN EL TDAH

- **AUTORS:** Grup de treball TDAH
- **EDITORIAL:** Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad
- **ANY:** 2017
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 206 pàgines
- **PREU:** gratuït, disponible en PDF
- **ISBN:**

8.3. MATERIALS D'INTERVENCIÓ

PROGRAMA D'INTERVENCIÓ

PIAAR-R. PROGRAMA DE INTERVENCIÓN EDUCATIVA PARA AUMENTAR LA ATENCIÓN Y LA REFLEXIVIDAD

- **AUTORS:** B. Gargallo
- **EDITORIAL:** TEA Ediciones
- **ANY:** 2009
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 96 pàgines
- **PREU:** 70,14 euros
- **ISBN:** 9788471746139